

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2749

2024 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2024 m. balandžio 16 d. sprendimo Nr. SV-S-1371 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2749 (toliau – Projektas) tikslui – nustatyti aiškią kryptį, kuria valstybė naudoja savo miškų išteklius, atitikti tiek Europos Sąjungos (toliau – ES), tiek Lietuvos Respublikos keliamus aplinkosaugos tikslus ir gauti maksimalią valstybiniuose miškuose išauginamos medienos teikiamą socialinę ir ekonominę naudą šaliai bei privačiam kapitalui, tačiau nepritarti Projektui dėl šių priežasčių:

1. Projektu siekiamas įtvirtinti reguliavimas turėtų eksportą ribojantį poveikį ir suteiktų geresnes sąlygas Lietuvos Respublikoje įsisteigusiems ir veiklą Lietuvos Respublikoje vykdančioms gamintojams, todėl jis galimai yra nesuderinamas su ES teise. Tokią išvadą pagrindžia šie argumentai:

1.1. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 35 straipsnyje įtvirtinta taisyklė, pagal kurią „tarp valstybių narių uždraudžiami kiekybiniai eksporto apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės“. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) sprendime *Hidroelectrica* (C 648/18, ECLI:EU:C:2020:723, 29 punktą) kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonėmis, kaip tai suprantama pagal SESV 35 straipsnį, kvalifikavo „<...> visiems nacionalinėje teritorijoje veikiantiems ūkio subjektams taikomas nacionalines priemones, kurios faktiškai labiau paveikia prekių išsiuntimą iš eksporto valstybės narės rinkos nei prekybą prekėmis šios valstybės narės nacionalinėje rinkoje <...>“. ESTT yra nusprendęs, kad bet koks vienos iš SESV numatytų pagrindinių laisvių apribojimas, net ir nedidelis, pagal šią sutartį yra draudžiamas, nebent jo poveikis būtų laikomas pernelyg atsitiktiniu ar netiesioginiu, kad jis galėtų būti laikomas apribojimu, kaip tai suprantama pagal SESV 35 straipsnį <...>“. Projektu siūlomas nustatyti reikalavimas ne mažiau nei 80 proc. žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų iki jų eksporto perdurti į aukštesnės pridėtinės vertės gaminius Lietuvos Respublikos teritorijoje vertintinas kaip priemonė, kuri neabejotinai paveiktų žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų eksportą iš Lietuvos Respublikos į kitas valstybes nares, dėl ko jis galimai yra nesuderinamas su SESV 35 straipsniu. Vadovaujantis Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, 2023 m. žaliavinės medienos eksportuota 1,5 mln. m³ (bendrai iš valstybinių ir privačių miškų). Įvertinus tai, kad valstybiniuose

miškuose kasmet pagaminama apie 50–60 proc. viso Lietuvos Respublikoje pagaminamo medienos kiekio, žaliavinės medienos iš valstybinių miškų eksportas yra apie 0,7–0,9 mln. m³ per metus. Atsižvelgiant į tai, įtvirtinus Projektu siūlomą nuostatą, žaliavinės medienos eksportas iš valstybinių miškų sumažėtų apie 0,5–0,7 mln. m³.

1.2. ESTT sprendime *Gysbrechts* (C-205/07, EU:C:2008:730, 40 punktas) pažymėjo, kad „<...> nacionalinės priemonės, kurių tikslas ar poveikis – būtent riboti eksporto srautus ir taip skirtingai traktuoti prekybą valstybės narės viduje ir jos prekybą eksportui ir kurios užtikrina konkrečią naudą nacionalinei gamybai arba suinteresuotosios valstybės vidaus rinkai kitų valstybių narių gamybos ar prekybos nenaudai, buvo pripažintos kiekybiniais eksporto apribojimams lygiaverčio poveikio priemonėmis.“ Žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanas perdirbti į aukštesnės pridėtinės vertės gaminius Lietuvos Respublikos teritorijoje galės tik Lietuvos Respublikoje įsisteigusios ir (ar) veiklą vykdančios įmonės. Projektu siūlomas teisinis į reguliavimas paveiks Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) valstybėse įsisteigusius ir veiklą vykdančius asmenis labiau nei įsisteigusius Lietuvos Respublikoje, todėl EEE veiklą vykdančios subjektai būtų eliminuoti arba turėtų mažiau galimybių nusipirkti žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų Lietuvos Respublikoje vykdomuose žaliavinės medienos aukcionuose. Atsižvelgiant į tai, priešingai nei teigiama Projekto aiškinamajame rašte, Projekte siūlomas teisinis reguliavimas sudarytų sąlygas skirtingai traktuoti Lietuvos Respublikoje ir kitose EEE valstybėse veiklą vykdančius asmenis suteikiant pranašumą Lietuvos Respublikos subjektams. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, Projektas vertintinas kaip kiekybiniam eksporto apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, galinti riboti laisvą prekių judėjimą ES bendrojoje rinkoje.

2. Projektu siūlomu teisiniu reguliavimu būtų apribotos galimybės kitiems ES pirkėjams įsigyti žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanų, sukuriama palankesnės sąlygos Lietuvos Respublikoje veikiantiems ūkio subjektams, tai pagal SESV 107 straipsnyje nurodytus požymius galėtų būti vertinama kaip draudžiama valstybės pagalba.

3. Projektu siūlomos nuostatos neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte įtvirtinto teisėkūros aiškumo principo: nenustatomas priežiūros mechanizmas, neaišku, kas ir kaip užtikrintų, kad medienos pirkėjas vykdys įsipareigojimą perdirbti ne mažiau nei 80 proc. žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų į aukštesnės pridėtinės vertės gaminius, kokios pasekmės būtų pirkėjui nevykdant įsipareigojimo, kokios apimties žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų perdirbimas laikytinas atitinkančiu siūlomą Projekto nuostatą, kodėl Projekte siūloma nuostata apie sukuriamą pridėtinę vertę būtų taikoma tik žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų eksportui (ne mažiau nei 80 proc.), netaikoma gaminiams, kurie nebūtų eksportuojami.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras